

ಕೂನರ

ಜನವರಿ 2021

ನಿರ್ಭಾಗದೇಶಿಗೆ ಪಠ್ಯುಕ

ಕೂನು

ಉರ್ಗುಡೆಗೆ ಕೂನು

ಢುಫುಕು
ಎಲೆ ಜೀರುಂಡೆ

ಲೇಖನಗಳು

- * ಮಳೆಕಾಡಿನಲ್ಲೊಂದು ಸುತ್ತು - ಸ್ಮಿತಾ ರಾವ್
- * ವರ್ಣಮಯ ಸೈಕಲ್ತುಂಬೆಗಳು - ರಕ್ಷಾ
- * ಈಜಿದ ನವಿಲು - ಡಾ.ದೀಪಕ್ ಭ.
- * ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವ ಹಮ್ಮಿಂಗ್! - ಜೈಕುಮಾರ್ ಆರ್.
- * ಹೂಕುಂಡ ಹಾವು (ಕವನ) - ರಾಮಾಂಜಿನಯ್ಯ ವಿ.
- * ಪ್ರಕೃತಿ ಬಿಂಬ - ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ
ಮಹದೇವ ಕೆ. ಸಿ.

ವಿನ್ಯಾಸ

ಧನರಾಜ್ ಎಂ.

ಮುಖಪುಟ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ
ಪವನ್ ಕುಮಾರ್ ಟಿ. ಎಸ್.

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಮುರಳಿ ಎಸ್.

ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂ.

ಕರಡು ತಿದ್ದುಪಡಿ

ಡಾ.ದೀಪಕ್ ಭ., ಮೈಸೂರು

ಆಕಾಶ ಮಲ್ಲಿಗೆ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಸರು : Indian cork tree

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು : *Millingtonia hortensis*

© ಮಹದೇವ ಕೆ. ಸಿ.

ಆಕಾಶ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಭಾರತದ ಬಹುತೇಕ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಈ ಮರ, ಮೂಲತಃ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ್ದಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 18 ರಿಂದ 25 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುವ ಈ ಮರವನ್ನು, ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ರಸ್ತೆ ಬದಿಯ ಸಾಲುಮರಗಳಾಗಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಮರವಾಗಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಮರದ ಕಾಂಡ ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ಮರದ ತೋಗಟೆ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಜನವರಿ-ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳುಗಳ ನಡುವೆ ಎಲೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಣಗಿ ಉದುರಿದ ನಂತರ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಡು ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಸಂಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಇವು ವರ್ಷದ ಏಪ್ರಿಲ್-ಮೇ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್-ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಸುಮಾರು 8 ಸೆಂ.ಮೀ ನಷ್ಟು ಉದ್ದದ ಸುಗಂಧ ಭರಿತ ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಮಳೆಕಾಶಿನಾಲ್ಕೊಂದು ಸುತ್ತು

ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗ...

© ಸ್ವಿತಾ ರಾವ್

ಮಳೆಕಾಡಿನ ಒಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚಿತ್ರಣ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ, ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನಮಗನ್ನಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲವೂ ಅಳತೆ ಮೀರಿ

ಸಿಗುವುದೆಂದು. ಹೌದು, ಜಗತ್ತಿನ ಇತರೆ ಕಾಡುಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ತಾಪಕ್ಕೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ ಜೀವ ವಿಕಸಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಮಳೆ ಕೂಡ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿದೆ. ಮಳೆ-ಬೆಳಕು ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಅತೀ ಜತನದಿಂದ, ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕೊಂದಷ್ಟು ಅಲ್ಲಿನ ತೇವ ಸೇರಿ, ಮಳೆಕಾಡುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಕಡಿವಾಣವೇ ಇಲ್ಲ ಎನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಮರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಗತಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂದರೆ, ಯಾರಾದರೂ ನಿರಂತರ ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುವುದಾದರೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ನಿರಂತರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಚಳಿ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಬಹುದು, ಅಥವಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಮಾನೂಸ್ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ನಿರಂತರ ಒಣ ಹವೆಯಿಂದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಈ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಪೋಷಕಾಂಶವನ್ನು ಬೃಹದಾಕಾರದ ಕಾಂಡ, ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಳೆಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನಿರಂತರ. ಇದು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವರದಾನವಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ಮಳೆಕಾಡಿನ ಮರಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರ ಜೀವನ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ದುಸ್ತರ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ನಿರಂತರ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಳೆಕಾಡಿನ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಸಾರವೂ ತೊಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಕೆಳಸ್ತರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗಳು, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಣ್ಣಿನ ಕಣಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ಉಪಯುಕ್ತ ಖನಿಜಾಂಶಗಳೂ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲೆ ನಡೆಯುವ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ, ಮರದ ಬೇರುಗಳು ತಮಗೆ ನೀರು ಸಿಗದ ಒಣ ಹವೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬೇಕಾದ ನೀರನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಕೆಳಸ್ತರದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ, ಆಗಷ್ಟೇ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ

© ಶ್ರೀಪತಿ ಹಾದಿಗಲ್

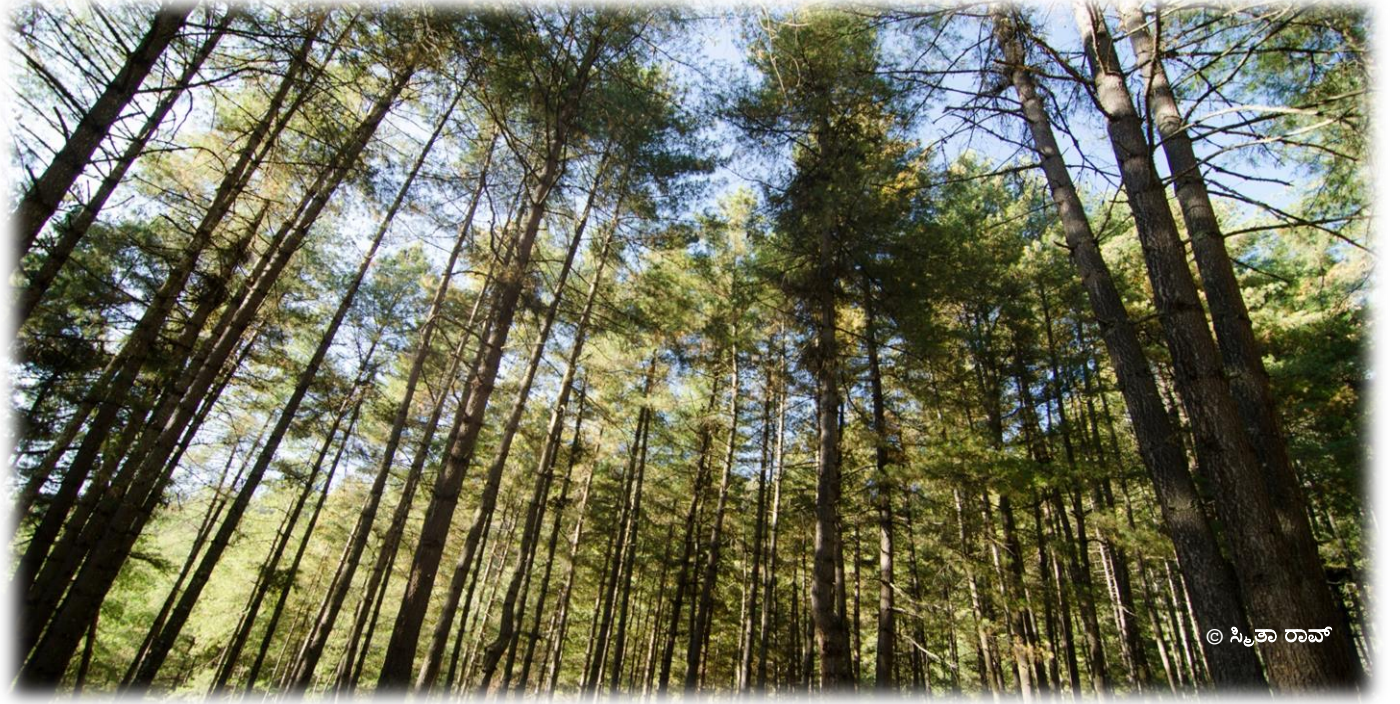

ಖನಿಜಾಂಶಗಳನ್ನೂ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲ್ಮೈ ಪದರವನ್ನು ಸೇರಿ ಅದನ್ನು ಫಲವತ್ತಾಗಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಿರಂತರ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯಿಂದ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿಯೇ ಹರಿಯುವ ನೀರು, ಮಳೆಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಈ ಅವಕಾಶ ಸಿಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾಹ್ಯ ಮೂಲ ಎಂದರೆ, ದೂರದ ಮರಳು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಗಾಳಿ ಹೊತ್ತು ತರುವ ಧೂಳು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮಳೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೋಸ್ವಾರಿಕಾದ ಮಳೆಕಾಡನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರುವ ಧೂಳು ಸುಮಾರು 80 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಸಾಗರದ ಕಡಲ ಕಿನಾರೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಪತ್ತು ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಬದುಕು ಸುಲಭವೆಂದು ತೋರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಂತೆ, ಮಳೆಕಾಡು ಸಹ ಎದುರಿಸುವ ಸಂಕಷ್ಟ, ಸವಾಲುಗಳು ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು. ಪೋಷಕಾಂಶದ ಕೊರತೆ ಎಂದಿಗೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗ-ಪುನರ್ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿವೆ. ಯಾರಿಗೆ ಆದರೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತೀ ಶ್ರೀಮಂತ ಎಂದೆನಿಸುವ ಭೂಭಾಗ ಫಲವತ್ತಾಗಿರದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಅಂದಾಗ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮಾಡಿದ ವ್ಯವಸಾಯದ ಬೆಳೆ ಕೂಡ ನಿರಾಶಾದಾಯಕ ಹಾಗೇ ಸತ್ವರಹಿತವಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಕ್ಷಿ!

© ಸ್ವಿತಾ ರಾವ್

ಇಲ್ಲಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿ ಕಣದಲ್ಲಿರುವ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯಲು ಮರಗಳ ಬೇರುಗಳು ಸದಾ ಹವಣಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಯುವ ಮರಗಳು ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದು, ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಕುಳಿತ ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಕಾಣುವ ಬೃಹತ್ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಚಾಚಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವುದಕ್ಕೂ ಅಸಾಧ್ಯ ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಹರಡಿರುವ ಈ ಬೇರಿನ ಹಾಸುಗಳು, ಬಿದ್ದ ಎಲೆಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಅವಶೇಷಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ಪೋಷಕಾಂಶವು ಮಣ್ಣಿಗೂ ಸೇರುವ ಮೊದಲೇ ತಾನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಪೋಷಿಸಲು ತಯಾರಿರುವ ಭಕ್ಷಕನಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಫಲವತ್ತಲ್ಲದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ

ಹೀರಲು ಹಬ್ಬಿರುವ ಈ ಬೇರಿನ ಹಾಸುಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಜೊತೆಯಾಗಲೆಂದೇ, ಈ ಮರಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಬೇರುಗಳಲ್ಲೂ ಸಣ್ಣ ಜೊತೆಗಾರರೂ ಸಹ ಶಾಮೀಲಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ಬೇರಿನ ತುಂಬಾ ಹರಡಿರುವ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು, ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಬೇರಿಗೆ ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಜೊತೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತೆಳುವಾದ ಕೂದಲಿನಂತಹ ಎಳೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಈ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು ಬೇರಿನ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ, ಬೇರು ಹೀರುವ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಮೇಲ್ಮೈ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ, ಬಿದ್ದ ಎಲೆಗಳು, ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪೋಷಕಾಂಶ ಹೀರಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳವಾಗಿ ಮಳೆಕಾಡಿನ ಮರಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವ ರಂಜಕದ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲೂ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಶಿಲೀಂಧ್ರ ಒಂದು ಕಡೆ ಬೇರಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶವನ್ನು ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇತ್ತ ಮರ ತನ್ನ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದ್ಯುತಿ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಕಾಂಡದ ಮೂಲಕ ಬೇರಿಗೆ (ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಲೀಂಧ್ರಕ್ಕೆ) ತಲುಪಿಸುತ್ತಾ, ಒಂದು ಅಭೂತ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಪೋಷಕಾಂಶವನ್ನರಸುವ ಹಸಿವು ಮರಕ್ಕೆ ತೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಅದ್ಭುತ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಕಾಡಿನ ಕೆಲವು ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಟೋಳ್ಳಾದ ಕಾಂಡಗಳೂ ಒಂದು. ಟೋಳ್ಳಾದ ಕಾಂಡ ಬಾವಲಿಗಳಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ, ಅವುಗಳು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಮೂಲವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮರದ ತೊಗಟೆಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವ ಬೇರುಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಖನಿಜಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ತರಹದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೋ, ಅಷ್ಟು ತರಹ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮೇಘ ಕಾಡಿನಲ್ಲೂ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಮರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಯುವ ಅಧಿಸಸ್ಯಗಳು (epiphytes) ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇವು ಮರದಿಂದ ಏನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಕೇವಲ ಹಾರಿ ಬರುವ, ಮರದ ಕಾಂಡದ ಮೇಲಿರುವ ಧೂಳಿನಿಂದಲೇ ಬದುಕಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ಬೇರು ಮತ್ತು ಶಿಲೀಂಧ್ರದಂತಹ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಏರ್ಪಡುವ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಎರಡೂ ವಿಭಿನ್ನ ಜೀವಿಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಬೆಳೆದರೂ, ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ಸಹಜೀವಿತ್ವ ಸಹ ಆಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ತುಳಿದು ತಾನು ಬದುಕುವ ಪರಾವಲಂಬನೆ ಸಹ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂಬಂಧ ಇನ್ನೊಂದಾಗಬಹುದು. ಅದು ಜೀವನದ ಆ ಕ್ಷಣದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕಿ ಹಣ್ಣು ತಿಂದು ಬೀಜ ಪ್ರಸರಣ ಮಾಡುವುದೋ, ಕೀಟಗಳು ಮಕರಂದ ಹೀರಿ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ನಡೆಸುವುದೋ, ಹೀಗೆ ಸಹಜೀವಿತ್ವ ಒಂದೆರಡರ ಮಧ್ಯೆ ಅಷ್ಟೇ ಇರದೇ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜೀವಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳೂ ನಿನ್ನೆ, ಮೊನ್ನೆ ಆಗಿರುವಂತಹದಲ್ಲ. ಮಿಲಿಯನ್ ವರ್ಷಗಳಿಂದ, ಒಂದು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ದಾಟಿ ಸ್ವವಿಕಸನಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅದ್ಭುತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಮಳೆಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಲಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಮಳೆಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಆಕರ್ಷಣೆ ಎಂದರೆ ಮರದ ಕಾಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲೆಂದಲೋ ಕಿತ್ತು ತಂದು ಅಂಟಿಸಿದಂತಿರುವ ಹೂವುಗಳು. ಮರದ ತೊಗಟೆಯಿಂದ ಇಳಿದಿರುವ ಹೂವುಗಳು ಅತ್ಯಾಕರ್ಷಕವಾಗಿ ತೊಗಟೆಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಬೆಳೆಯುವ ಹೂವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಏನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಗುವುದು ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿ ಹೊರಟ ಮೇಲೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳು ಚಂದ ಇದೆ ಎಂದು ಅದರಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಪರಿಮಳದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಾವು ಅಷ್ಟೇ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅದು ಸುಳ್ಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಈ ಹೂಗಳಿಂದ ವಿಚಿತ್ರ ವಾಸನೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಮಗೆ ಊಹಿಸಲೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆ. ಸಂಜೆ ಕಳೆದು ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸಾವಿರಾರು ಬಾವಲಿಗಳು ಇದನ್ನರಸಿ ಎಷ್ಟೋ ದೂರದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಈ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆ ಬಾವಲಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಮೈಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಪರಿಮಳದಂತೆಯೇ ತೋರುತ್ತದೆ! ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಬಾವಲಿಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ, ಆಕರ್ಷಣೆ, ಒಲವೂ ಎಲ್ಲವೂ! ಆದರೆ ಇದು ಇಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಏನೂ ವಿಶೇಷವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಾವಲಿ ಇನ್ನೂ ಕಂಡು ಕೊಂಡಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ವಾಸನೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಅತಿ ಸಿಹಿಯಾದ, ಅಂಟು ಅಂಟಾದ ಮಕರಂದ. ಮಕರಂದದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತಾ, ತಮ್ಮ ಮೈಮೇಲಿನ ತುಪ್ಪಳದಿಂದ ತಮಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ಪರಾಗರೇಣುಗಳ ಪ್ರಸರಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

© ಅರವಿಂದ ರಂಗನಾಥ

ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಮಳೆಕಾಡಿನ, ಇಲ್ಲಿನ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೊನೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಉಗಮವಾಗಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ನಿಖರ ಮಾಹಿತಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಿಗಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೂ, ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮಳೆಕಾಡಿನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರ ಸುಮಾರು 50 ಜಾತಿಯ ಇರುವೆಗಳಿಗೂ, 500 ಜಾತಿಯ ಇತರೆ ಕ್ರಿಮಿ-ಕೀಟಗಳಿಗೂ ಆಸರೆಯಾಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲ ಪರ್ವತ, ಆಕಾಶ ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಹುಟ್ಟಿಸಲೆಂದೇ ರಚನೆಯಾದ ಭೂಭಾಗ! ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಕಾಡನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಇದು ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ರಿಯೊಷ್ಟು ಬೊಂಬೆಯಂತೆ, ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಎಂದರೆ ಬೊಂಬೆಗಳ ಆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇದೆ, ಆದರೆ ಮಳೆಕಾಡಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು.

© ಸ್ವಿತಾ ರಾವ್

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೊಂಬೆಯ ಒಳಗಿಂದ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದು, ಇದನ್ನು ನೋಡಿದೆ, ತಿಳಿದೇ ಎಂದು ಒಂದು ಹಂತದ ನಂತರ ತೃಪ್ತಿ ಪಟ್ಟು ಪಕ್ಕಕ್ಕಿಟ್ಟರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಮೊಗೆದಷ್ಟೂ ಇನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಅಂಶಗಳು ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣುವ ಅದ್ಭುತಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲೇ ಮಳೆಕಾಡುಗಳು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಮಳೆಕಾಡಿನ ಒಂದು ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಕಾಡು ಹೋದರೂ, ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಾರದ ಜೀವಿಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಇನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಾದಾಗ, ಬಿದ್ದ ಮಳೆ ಇಂಗಲು ಜಾಗ ಸಿಗದೇ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಇಲ್ಲಾದರೆ, ದೂರದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಕಾಡಿನ ನೆಲದಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಮುದ್ರದ ಆಳದಲ್ಲಿರುವ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬ

ಬಿಳುಚುಗೊಂಡು, ಸವಕಲಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭೂಮಿಯಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೆಸೆದಿರುವ ಜಟಿಲವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವದಿಂದ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಮಳೆಕಾಡಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಜೀವ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಏನೂ ಆಗಬೇಕಿಲ್ಲವಾದರೂ, ನಮ್ಮ ಉಳಿವಿನ ಮೂಲವೇ ಅಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು, ಜಗತ್ತಿನ ಮಳೆಕಾಡಿನ ರಕ್ಷಣೆಯ ದೊಡ್ಡ ಋಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬದುಕಬೇಕಿದೆ.

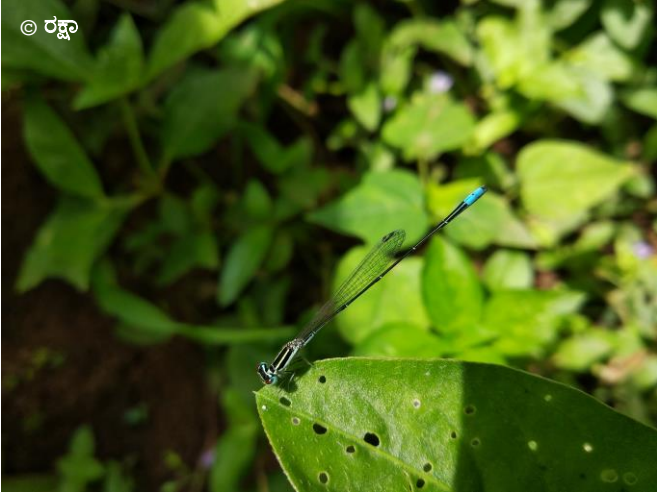
ಲೇಖನ: ಸ್ವಿತಾ ರಾವ್
ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ

ವರ್ಣಮಯ ಸೈಕಲ್‌ತುಂಬೆಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣವರಿದ್ಧಾಗ ತುಂಬೆ ಅಥವಾ ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳ ಬಾಲಕ್ಕೆ ದಾರ ಕಟ್ಟಿ ಆಟವಾಡಿದ ನೆನಪು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಕೋಲಿನಂತಹ ದೇಹ ರಚನೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೋಲುತುಂಬೆ/ಕೋಲುದುಂಬೆ ಎಂದು ಕರೆಲ್ಪಡುವ ಈ ಜೀವಿಗಳು ಸೈಕಲ್‌ತುಂಬೆಗಳೆಂದೂ ಕೂಡ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ.

ಮಳೆ ಬಂತೆಂದರೆ ಸಾಕು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಲ್ಲೇ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳನ್ನು ಮಳೆ ನಿಂತು ಬಿಸಿಲು ಮೂಡಿದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ ಹಾರಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡಲು ಹಾಗೂ ಲಾರ್ವೆಗಳಿಗೆ ಜೀವಿಸಲು ನೀರು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ನೀರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳೂ ಕೂಡ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ ಹಾಗಾಗಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಣ್ಣ ಕೀಟಗಳನ್ನು ಹದ್ದುಬಿಸಿನಲ್ಲಿ ಇಡಲು ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಕೀಟಗಳೇ ಆಹಾರವಾಗಿರುವ ಈ ಪರಭಕ್ಷಕ ಬಹಳ ಚುರುಕು ಹಾಗೇ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿರುವ ಇವುಗಳು ಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆ ಸದ್ದಿಗೂ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಇದ್ದು ಜಾಗದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಈ ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳೂ ಕೂಡ ಕಲ್ಲುಹೂವು (ಲೈಕನ್), ಕಪ್ಪೆ, ಇನ್ನೂ ಇತರ ಕೆಲವು ಜೀವಿಗಳಂತೆ ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಸಮತೋಲಿತ ವಾತವರಣದ ಸೂಚಿಗಳು (ಬಯೋ ಇಂಡಿಕೇಟರ್ಸ್). ಅಂದರೆ ಈ ಜೀವಿಗಳು ರಾಸಾಯನಿಕ ಮಿಶ್ರಿತ-ಕಲುಷಿತ ನೀರಿರುವಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಅಸಾಧ್ಯ, ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧವಾತಾವರಣದ ಸೂಚಿಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಬರಹದ ಹೆಸರಂತೆ ವರ್ಣಮಯವಾಗಿರುವ ಈ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ದೇಹ, ಕಣ್ಣು ಹಾಗೂ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಚಿಟ್ಟೆ, ಕಪ್ಪೆ, ತುಂಬೆ ಸೇರಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಜೀವಿಗಳಂತೆ ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಲೈಂಗಿಕ ದ್ವಿರೂಪತೆ/ಲಿಂಗ ಸೂಚಕ ದ್ವಿರೂಪತೆ (ಸೆಕ್ಸುವಲ್ ಡೈಮಾರ್ಫಿಸಮ್) ಅಂದರೆ ಒಂದೇ ಪ್ರಭೇದ ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ, ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿದ್ದು, ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಣ್ಣದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೋಲುತುಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋರಮಂಡಲ ಮಾರ್ಷ್ ಡಾರ್ಟ್‌ಗಳು. ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಮೈ ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಗಂಡು ಕೋರಮಂಡಲ ಮಾರ್ಷ್ ಡಾರ್ಟ್‌ಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಕೋರಮಂಡಲ ಮಾರ್ಷ್ ಡಾರ್ಟ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗಾಢ ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಹುಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಪುಟ್ಟದಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಬಹು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಕೋಲುತುಂಬೆ ಎಂದರೇ ಪಿಗ್ಮಿ ಡಾರ್ಟ್‌ಲೆಟ್ಟುಗಳು. ಬಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಕೇಸರಿ ತುದಿಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಗಂಡು ಪಿಗ್ಮಿ ಡಾರ್ಟ್‌ಲೆಟ್ಟುಗಳು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದು ಕೇಸರಿ ತುದಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಪಿಗ್ಮಿ ಡಾರ್ಟ್‌ಲೆಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಲಾರ್ವದಿಂದ ಹೊರಬರುವಾಗ ಕೆಂಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಗಂಡು ಪಿಗ್ಮಿ ಡಾರ್ಟ್‌ಲೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮನೆಮುಂದಿರುವ ಗರಿಕೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಹುಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುವ ಈ ಸುಂದರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂಸಿಸದಿರಿ.

ತಿಳಿಯೋಣ| ಗಮನಿಸೋಣ| ಸಂರಕ್ಷಿಸೋಣ

ಲೇಖನ: ರಕ್ಷಾ
ಕುಂದಾಪುರ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಈಜಿಬ್ ನವಿಲು

© ಕಿಶೋರ್ ವಿ.

ಸುತ್ತಾಟ ಸುತ್ತಾಟ ಸುತ್ತಾಟ, ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಿನಲಿ ಸುತ್ತಾಟ. ನಿರಂತರ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ದಿನಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ, ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗು ಮೈನವಿರೇಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಆ ದಿನ ಒಂದು ಅಪರೂಪದ ಅನುಭವ ದೋಣಿವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿ ಕಾಯಿತ್ತು. ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಕೊರೋನಾದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಸಡಿಲಾದಾಗ ನಮ್ಮ ಅತಿಥಿಯೊಬ್ಬರೊಡಗೂಡಿ ದೋಣಿಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಸಂತಸವಾಯಿತು. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪಿಡುಗಿನ ಯೋಚನೆ ಬಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ದೋಣಿವಿಹಾರ ಆರಂಭವಾದ ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲೇ ನಮಗೆ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ನದಿ ರಿವಾಗಳ ಗುಂಪು ಎದುರಾಯಿತು. ಆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಾತ್ರದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಭದ್ರಾನದಿಯ ಮಡಿಲಿನ ಈ ಸಣ್ಣ ಮರಳು ದಿಬ್ಬಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಜುಲೈವರೆಗೂ ಇರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಕೂಗಲೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ದಿಬ್ಬವನ್ನು ರಿವಾಗಳ ದ್ವೀಪ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂದುವರೆದಾಗ ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಪಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು, ನೋಡನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವೆರಡೂ ನೀರಿನ ಮೇಲೆಳೆದವು. ಯಾವ ಹಕ್ಕಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯದ ನಾವು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ದೊಡ್ಡ ಹಕ್ಕಿಗಳು

© ಕಿಶೋರ್ ವಿ.

ಇಳಿದೆಡೆಗೆ ಹೋದೆವು., ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ! ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲುಗಳು.

ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಅಮರಗೊಳಿಸಲು ಕ್ಯಾಮರಾಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಮುದ್ರ ಗಿಡುಗ ಕಂಡಿತು ಹಾಗೂ ಅದು ಈಜುತ್ತಿದ್ದ ನವಿಲನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯಲು ನವಿಲಿನ ಮೇಲಿಳಿದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು ಆದರೆ ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸೋತಿತು. ಭದ್ರಾ ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಮುದ್ರ ಗಿಡುಗ ಕಾಣುವುದು ಅಪರೂಪವೇ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಈ ಗಿಡುಗಗಳು ಇಂದು ತನಗಿಂತಲು ದೊಡ್ಡದಾದ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇಂದು ನೋಡಿದೆವು. ಅನೇಕ ವಿಫಲ ಯತ್ನಗಳ ನಂತರ ಬಿಳಿಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಮುದ್ರ ಗಿಡುಗ ಮರೆಯಾಯಿತು. ನವಿಲುಗಳು ಈಜಿ, ದಡ ಸೇರಿ, ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನೊಳಗಡೆ ಮಾಯವಾದವು.

© ಕಿಶೋರ್ ವಿ.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ: ಡಾ.ದೀಪಕ್ ಭ.
ಮೂಲ ಲೇಖನ: ಕಿಶೋರ್ ವಿ.
ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

ಹಳ್ಳ ಗುಂಡಿಗಳ ರಸ್ತೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಾರಿನ ಒಳಗೆ ಇರುವವರೆಲ್ಲಾ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ನೃತ್ಯಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆನೋ ಅನ್ನುವಷ್ಟು ಗಾಡಿ ಕುಲುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಗಂಗೋತ್ರಿಯ ಮಾರ್ಗದ ರಸ್ತೆಗಳು ಬೆಟ್ಟಗುಟ್ಟಗಳ ಕಡಿದು ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲವೇ, ಜೊತೆಗೆ ಸದಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಝರಿಗಳಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಹೀಗಾಗಿವೆ ಎಂದು ನೋಡಿದವರಿಗೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ರಸ್ತೆಯ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲೂ ಸಹ ನನಗೇ ತಿಳಿಯದೆ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಿದ್ದೆ. ಬಹುಶಃ ಆ ಬಳಕುವ ರಸ್ತೆಗಳು, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಎದ್ದು ಗಂಗೋತ್ರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಜೋಕಾಲಿಯಾಗಿ ಬದಲಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೋ ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದಂತಾಗಿ ಕಣ್ಣು

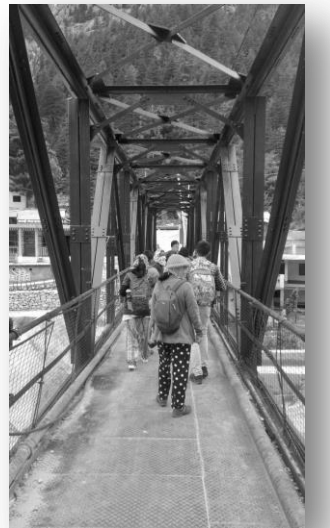

ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ, ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ರನ್ ವೇ ನಂತಹ ಅಗಲವಾದ ರಸ್ತೆ! ಇದೆಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆವು ನಾವು? ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇವಾ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಕ್ಕದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ನೋಡಿದೆ. ಗಂಗೋತ್ರಿ 12 ಕಿ. ಮೀ. ಎಂದು ಕಂಡ ನೆನಪು. ಆದರೆ... ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ನೋಡಲು ತಿರುಗಿದ ಅರೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ತಿಳಿಬಿಸಿಲಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಎದ್ದುನಿಂತತಃ ಪಕ್ಕದ ಮರಗಿಡಗಳ ಹಸಿರು ಕಣ್ ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಎಂತಹ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಎದ್ದೆ ನಾನು... ಎಂತಹ ರಮಣೀಯ ನೋಟ! ಛೇ... ಇನ್ನೊಂದೆರೆಡು ಕಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಅನ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯ. ಹಾರುತ್ತಾ ಆಟವಾಡಿ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಓಡುವ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ತೇಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಂಜಿನಷ್ಟೇ ತಂಪಾದ ಗಾಳಿ ಕಾಡಿನ ಅಂದವನ್ನು ಚರ್ಮೇಂದ್ರಿಯದಿಂದಲೂ ಸವಿಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಆಗಸದತ್ತ ನೋಡಿದರೆ, ಮೋಡಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಣ್ಣಾಮುಚ್ಚಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದ ರವಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಿರಣಗಳು ಹಿಮಾಲಯದ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನವಾಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ? ನಾನೊಂದು ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದುದೇ ವಾಸ್ತವ! ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸುವ ಒಳಗೆ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು, ಗಂಗೋತ್ರಿ 0 ಕಿ. ಮೀ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಯಾಣ ಎಷ್ಟೇ ಮಧುರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿಯುವ ಸಮಯ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ನಾವು ತಂಗಬೇಕಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಗೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟೆವು. ಹಿಮಾಲಯದ ಹಿಮವು ಸೂರ್ಯನ ಜಿದ್ವಾಜಿದ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸೋತರೂ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಳೆಗುಂದದೆ ಅದೇ ಚೈತನ್ಯದಿಂದ ಗಂಗೆಯಾಗಿ ಹರಿದು

ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಸೇತುವೆ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಸವಿಯಲು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ... ಈ ತುಂಟ ಮಂಜು ಬೇಕೆಂದೇ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮಂಜಿನ ತುಂಟತನವನ್ನು ಬೈಯಲೂ ಆಗದೆ, ಹೊಗಳಲೂ ಆಗದೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಂತರ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಮಂಜಿನ ತುಂಟತನ ಇಪ್ಪತ್ತರ ಹರೆಯದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಒಳಹೊಕ್ಕು, ತಡೆಯಲಾರದೆ ಆ ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆಯೇ 'ಕುಂಟು ಓಟ, ಪೋಟೋ-ಸೆಲ್ಫಿ ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸುವಿಕೆ, ಸ್ಲೋ ಮೋಶನ್ ವೀಡಿಯೋ'ಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದೆವು. ಇಂತಹ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು 'ಬಾಸ್ (ನಮ್ಮ ತಂಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ)' ನ 'ಬೇಸ್' ಧ್ವನಿ ಕೂಗಿ ಕರೆಯಿತು. ನಾವು ತಂಗುವ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು, ನಿಧಿಯ ಹುಡುಕಾಟದಂತೆ ಹುಡುಕಿ ಆ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಅವರು ಜಯಶೀಲರಾಗಿದ್ದರು. ನಾವು ಆಟಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿ ಕೊಠಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆವು.

ಅಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸವಿಯುವ ಆಸೆಯಿದ್ದರೂ, ಅದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರುವ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲು ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ಕಂಬಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದೆವು ದೊರಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ನಂತರ ಕೊಡುವರೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡೆವು. ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಲ್ಲಿನ ಚಳಿಯ ಅನುಭವ ಆದ ಮೇಲೆಯೇ ತಿಳಿದದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದ್ದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಹೊದಿಕೆಯೇ ನಮಗೆ ಕಂಬಳಿಯೆಂದು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಈಗಲೂ ನಗು ಬರುತ್ತದೆ. ಚಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾದರಷ್ಟು ದೇಹದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೂ ಉಸಿರಾಡಲು ಮೂಗು ಹೊರಗೆ ಇರಬೇಕಿದ್ದರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೊರಬಿಟ್ಟು ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಲು ಸಿದ್ಧರಾದೆವು. ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಯಾರೋ ಬರೆ ಎಳೆದು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಹಾಗೆ ಚಳಿ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಯಾವಾಗ ಮುಗಿಯುವುದೋ ಎಂದು ಕಾದು, ಒಂದೊಂದು ಘಂಟೆಯನ್ನು ಒಂದೊಂದು ವರುಷದಂತೆ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಎಂಥಾ ಚಳಿ ಮಾರ್ಚ್...ಉಫ್!

ಆಗ ಅಲ್ಲಿನ ತಾಪಮಾನ ಸುಮಾರು 4-6 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ಇರಬಹುದು. ಆ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಬರೀ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಊಹೆಗೇ ಪ್ರಾಣವೆಲ್ಲ ನಡುಗುವ ಹಾಗೆ ನಮಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಬ್ಲಾಕ್ ಮೆಟಲ್ ಟೇಲ್ ಎಂಬೊಂದು ಪ್ರಭೇದದ ಹಮ್ಮಿಂಗ್ ಬರ್ಡ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಆಂಡಿಸ್ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿನ ರಾತ್ರಿಯ ತಾಪಮಾನವಾದ 3 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ಉಷ್ಣಾಂಶವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ತಾಪಮಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅಕ್ಷರಶಃ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಯ ಕಳೆಯುತ್ತವೆಯಂತೆ. ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಆಗಮನವಾದ ಮೇಲೆ,

ದೇಹದ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯಂತೆ. ಈ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆ ಬಿಸಿ - ಹಸಿ ಸುಳ್ಳು ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದರೂ, ಇದೇ ಶೀತ ಸತ್ಯ.

ಪೆರುವಿನ ಆಂಡಿಸ್ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಂಗ್ ಬರ್ಡ್ ಗಳಿಗೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಹೂ ಸಿಗುವ ಜೊತೆಗೆ ಕಡಿಮೆ

ಜೀವಾಪಾಯವಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಒಂದೇ ತೊಂದರೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಮೈ ಅಲ್ಲ, ಕೈ, ಕಾಲು, ಪ್ರಾಣವೇ ಕೊರೆಯುವಷ್ಟು ಚಳಿ. ರಾತ್ರಿಯ

ವೇಳೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವ ತಾಪಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳ ಹೋಗುವ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 6 ಗ್ರಾಂ ಇರುವ ಈ ಪಕ್ಷಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರವೇ ಸುಮಾರು 500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೂಗಳ ಮೊರೆ ಹೋಗಿ ಮಕರಂದ/ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಇದು ನಡೆಯುವ ಮಾತೇ?

ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಜೊತೆಗೆ, ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಟಾರ್ಪರ್ (torpor) ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಜಾರುತ್ತವೆ (ಇದು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಚಳಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲ). ಈ ಹಮ್ಮಿಂಗ್ ಬರ್ಡ್ ನ ಒಂದು ಪ್ರಭೇದವಾದ ಬ್ಲಾಕ್ ಮೆಟಲ್ ಟೇಲ್ ಎಂಬ ಪಕ್ಷಿ 3.26 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಇದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೊರಕಿರುವ ಚಳಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡದ ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಯ ದೇಹದ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ತಾಪಮಾನ.

ಅವು ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಚಳಿಗೆ ಮರಗಟ್ಟುತ್ತವೆ. ನಿಮಗೆ ಅದರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಅರಿಯದೆ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವು ಸತ್ತೇ ಹೋದವೇನೋ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ "ನ್ಯೂ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ"ದ ವಿಜ್ಞಾನಿ "ಬ್ಲೇರ್ ವುಲ್ಫ್". ಹೀಗೆ ಸಾವಿನ ಬಾಗಿಲ ಹೊಸ್ತಿಲಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುವ ತಾಪಮಾನಕ್ಕೆ ದಿನಾ ರಾತ್ರಿ ಹೋಗಿ ಬರುವುದರಿಂದ, ತನ್ನ ದೇಹದ ಉಷ್ಣಾಂಶವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಆಹಾರವರೆಸಿ ಹೋಗಲು ಪಕ್ಷಿಗೆ ಈ ವಿಧಾನ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟಾರ್ಪರ್ ಎಂಬ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಈ ಹಮ್ಮಿಂಗ್ ಬರ್ಡ್ ಗಳು ಸೇರುವುದನ್ನು ಈ ಮುಂಚೆ ಕಂಡಿದ್ದರೂ. ಅದರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ, 6 ವಿವಿಧ ಪ್ರಭೇದದ 26 ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷಿಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉಷ್ಣಮಾಪಕವನ್ನು ದೇಹದೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬೆಳಕಿನ ಪರದೆ

ಸರಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೊಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಟಾರ್ಪರ್ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೇರಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಬ್ಲಾಕ್ ಮೆಟಲ್ ಟೇಲ್ ಎಂಬ ಪಕ್ಷಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಳಗಿನ 40 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ಇಂದ ಹಿಡಿದು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವ ಉಷ್ಣಾಂಶದ ಸಮೀಪದವರೆಗೆ ತನ್ನ ದೇಹದ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸುಮಾರು 1200 ಬಾರಿ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಪುಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಯ ಪವರ್ ಫುಲ್ ಹೃದಯ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 40ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತವಂತೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಉಷ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಡಲು ಬೇಕಾದ 95% ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವುಗಳು ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟದಿಂದ 5000 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರವಿರುವ ಇಂತಹ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ವುಲ್ಫ್.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಇದೊಂದು ಅತ್ಯಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದ ನಮ್ಮ ಜೀವದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು ಸಬೂಬು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಬದುಕು ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಾರದು. ಬದುಕಲು ಸಾಗಿಸಲು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿಸುವಂತಹ ಛಲ ಹೊಂದಿರುವ, ಪ್ರತೀ ದಿನ ಸತ್ತು ಬದುಕುವ ಈ ಹಮ್ಮಿಂಗ್ ಬರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಈಗ ತಾನೆ ನೋಡಿದಿರಿ. ಇದರಿಂದ, ಒಳ್ಳೇ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಲು ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಿದ್ದರೂ, ಅಚಲ ನಿರ್ಧಾರವಿದ್ದರೆ ದಾರಿಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕೆದಕಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಹೊಸತೊಂದು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನಾವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆ? ಕೆದಕಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧನೇ? ನೀವು ಸಿದ್ಧರೇನು? ಕಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿ..

ಮೂಲ ಲೇಖನ: ScienceNewsforStudents

ಲೇಖನ: ಜೈಕುಮಾರ್ ಆರ್.
ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಸಿ.ಜಿ. ಬೆಂಗಳೂರು

ಹೂಕುಂಡ ಹಾವು

ನಿಂತ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅಂದು
ಮಳೆ ಬಂದು ನಿಂತಿರಲು
"ನೆಲವಾಸನೆ" ಮೂಗಿಗೆ
ಬಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾ ಕೂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ
ಮಿರಿಮಿರಿ ಮಿನುಗುತ್ತ
ಹುಳವೊಂದು ಬಂದಿರೆ
'ಎರೆಹುಳ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ.

ತಲೆ-ಬಾಲ ಒಂದೇ ತರ.
ಕಡು ಕಂದು ಬಣ್ಣ.
ದಿಕ್ಕು ತೋಚದ ಚಲನೆ.
ನೇರ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಹಾತೊರೆಯುವುದ ಕಂಡು
ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ,
ಅರೆ,ಇದು ಎರೆಹುಳವಲ್ಲ!
"ಬ್ರಾಹ್ಮಿಣೀ ಕುರುಡು ಹಾವು".

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬೆಂಗಳೆ ಪೊರುಕು,
ಎರಡು ಕುರುಡು ಕಂಗಳು,
'ತಿವಿಮೊನೆ'ಯ ಬಾಲವ ಹೊಂದಿ,
ಇರುವೆ ಮತ್ತದರ ಮೊಟ್ಟೆ, ಲಾರ್ವಾ,
ಗೆದ್ದಲುಳುಗಳ ತಿನ್ನುತ್ತಾ
ಬದುಕುವ ಇದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು
ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ.

ಆಫ್ರಿಕಾ ಮೂಲದವು
ಭಾರತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ
ಬಂದದ್ದು ಹೂಕುಂಡದ ಮಣ್ಣಿಂದ
ಅದಕ್ಕೇ ಇದು "ಹೂಕುಂಡ ಹಾವು".

ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.
ಕಚ್ಚಿದರೂ ಸಾಯುವು.
ಮೂರ್ನಾಲ್ಕು ಇಂಚಿನ ಇದು
ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆ
ನಮ್ಮೊಡನೆ ಜೀವಿಸುವ
ಶಾಂತತೆ ಹಾವು.

ಗೆದ್ದಲು ಕಟ್ಟುವುದ ತಡೆದು
ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಇವು
ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳಿನಂತ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು
ಬರೀ ಹೆಣ್ಣು ಮರಿ ಹಾಕುವ
ಅಲೈಂಗಿಕ ಜೀವಿ.

ಕಂಡಿದ್ದು ಮುಂಗಾರಿನ
"ನೆಲವಾಸನೆ"ಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ.

- ರಾಮಾಂಜಿನಯ್ಯ ವಿ.
ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಪ್ರಕೃತಿ ಬರಹ

ಕರಿ ತಲೆ ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ

© ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

ಕರಿ ತಲೆ ಕಬ್ಬಕ್ಕಿಯು ಮೈನಾ ಪ್ರಭೇದದ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಶುಷ್ಕ ಹಾಗೂ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡು ಮತ್ತು ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಇವು ಮಿಶ್ರಾಹಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಕೀಟಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಸಂಘಜೀವಿಗಳಾಗಿರುವ ಇವುಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತನ್ನದೇ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ ಮೈನಾ ಹಕ್ಕಿಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಬದುಕುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್- ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮರದ ಪೊಟರೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸುಮಾರು ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ತಿಳಿ ನೀಲಿ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಮರಿಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಬೂದು ಉಲಿಯಕ್ಕಿ

© ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

ಬೂದು ಉಲಿಯಕ್ಕಿಯು ಸಿಸ್ಟಿಕೋಲಿಡೆ ([Cisticolidae](#)) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಈ ಹಕ್ಕಿಯು ಭಾರತ, ಭೂತಾನ್ ಹಾಗೂ ನೇಪಾಳ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಜನನಿಬಿಡ ನಗರಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವ ತೋಟಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಜೋಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಇವುಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಾಲ ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು. ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ, ಎತ್ತರದ ಹುಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಹಾಗೆ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು 3 ರಿಂದ 5 ಕಡು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತವೆ. ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಹ ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಕಾವು ಕೊಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಮರಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಕಪ್ಪು ಬಿಳಿ ಬೇಲಿಚಟಕ

© ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

ಕಪ್ಪು ಬಿಳಿ ಬೇಲಿಚಟಕ ಪಕ್ಷಿಯು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದಿಂದ ಭಾರತದವರೆಗೂ ಕಂಡುಬರುವ ಸಣ್ಣಗಾತ್ರದ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಗಂಡು ಪಕ್ಷಿಯು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ಬಾಲದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿಯು ಕಡು ಬೂದುಬಣ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದು ಬಾಲದ ಕೆಳಗೆ ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಬೂದು ಬಣ್ಣವಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಕೀಟಾಹಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು. ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಾಲ ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಸಣ್ಣ ಪೊಟರೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿಳಿ ನೀಲಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಸುಮಾರು ಎರಡರಿಂದ ಐದು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 12 ರಿಂದ 15 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು ಮರಿಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದ ನರೆ ಮುಂಗುಸಿ

© ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

ಈ ಮುಂಗುಸಿಯು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಸಸ್ತನಿಯಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಕುರುಚಲು ಕಾಡು, ಶುಷ್ಕ ಕಾಡು, ಬೇಸಾಯದ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಇರುವಿಕೆಯ ಕಡೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಇಲಿ, ಹಾವು, ಹಲ್ಲಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೊಟ್ಟೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮರಿ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೀಟ ಮತ್ತು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯವೇನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಛಾಯಾಚಿತ್ರ: ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

ಲೇಖನ: ಮಹದೇವ ಕೆ. ಸಿ.

ನೀವೂ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬಹುದು

ಜೀವಿಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಭೂತಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ಗಾಳಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿ ಮುಖ್ಯ ಘಟಕಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಚಭೂತಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೋ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಣವಾಯು ಇಲ್ಲದೆ ಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ, ಜಲವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನವಿಲ್ಲ, ನೆಲೆಯೂರಲು ಭೂಮಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶ, ಹಾಗೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಜೀವಿಗಳವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ತಮ್ಮದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ

ನೇರವಾಗಿಯೂ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಪೋಷಕಗಳಾದ ಸಸ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ. ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಸಸ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಮಣ್ಣು-ನೀರು, ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು, ಗಾಳಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ತೇವಾಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿಯು ಶುದ್ಧ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತ ತಡೆಯುವುದು, ಇಂಗಾಲ ಸಂಗ್ರಹ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಕೊಡೊಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ತೇವ ಭೂಮಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಫೆಬ್ರವರಿ 2 ನ್ನು ವಿಶ್ವ ಜೌಗು ಭೂ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇರುವ ಕಾನನ ಇ-ಮಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳ ಪ್ರತಿಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಸಕ್ತರು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆ, ಕವನ, ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕಾನನ ಮಾಸಿಕದ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು.

ಕಾನನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ: kaanana.magwork@gmail.com

ಅಂಚೆ ವಿಳಾಸ:

Study House,

ಕಾಳೇಶ್ವರಿ ಗ್ರಾಮ,

ಆನೇಕಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕು,

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ,

ಪಿನ್ ಕೋಡ್ : 560083. ಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬಹುದು.